

SLOMŠKOVA NEDELJA **24. 9. 2000**

Prvo leto po beatifikaciji
200 letnica rojstva
bl. A. M. Slomška

(Slika)

SLOMŠEK UČITELJ ZA VSE ČASE

SLOMŠEK, UČENIK ZA VSE ČASE

Zorko Simčič

"Hvalimo sloveče može in očake svoje še v njihovih rodovih. Njihova trupla so v miru pokopana in njihovo ime živi od roda do roda. Njihovo modrost naj ljudstva pripovedujejo in slavo njihovo naj srenja oznanjuje."

Spoštovani! Tako je nekoč začel Slomšek – s Sirahovimi besedami – življenjepise raznih naših velikih mož v preteklosti in dodal: "Kdor svojih slavnih prednikov ne časti, njihov vrli naslednik biti ne zasluži." In kmalu zatem: "Pometi starih junakov slavo in si pripravil mlajšim pogin."

Mi pa danes in tu, na njegovi Ponikvi, oznanjamo slavo njemu. Vendar pa bolj kot slavnostni govor bodo to preproste misli o enem največjih sinov, kar jih je rodila slovenska mati, preproste besede nekoga, ki je nekoč kot fantek v Mariboru strmel, ko so otroci izročali škofu Ivanu Tomažiču 400.000 podpisov s prošnjo, naj jih pošlje v Rim papežu, da bi razglasil Antona Martina za blaženega ...

Danes, ob dvestoti obletnici Slomškovega rojstva, slavimo tega velikega moža, ki skupaj s Prešernom nesporno predstavlja glavna stebra slovenstva, ki pa je hkrati tudi ena najbolj paradoksalnih figur v naši zgodovini.

Človek paradoksa. Otroke nadvse milo prosi, naj imajo starše radi, včasih pa jih ne samo strogo svari, ampak naravnost strahuje. Kakor ljubeči brat opominja starejše, hkrati pa jim je s pastirskim pismom zmožen tudi zagroziti: "To pismo vas bo enkrat na božji sodbi tožilo, ako me ne poslušate".

Govori o "veseli šoli", o "veselju letnih časov", iz srca mu privrejo verzi, da "na svetu lepše rožce ni, kakor je vinska trta", ki pove, da bo tudi sam trte sadil, prijatelje vabil, še sam ga bo pil - hkrati pa se vsak teden trdo posti in mrtviči. "Še ko so ga mrtvega dvignili iz njegove postelje, so našli v njej šibo," je zapisal njegov prvi življenjepisec.

Ali pa ko se samo zdi, da gre za paradoks: njegov odnos do narodnosti. Po toliko letih propagiranja internacionalizma, univerzalizma, ko si pa danes tudi kristjan kdaj po svoje tolmači besedo "katholikos", se nekateri Slomška bojijo: "Prevelik, nevaren poudarek na vrednoti naroda!" Toda ne zavijemo okoli ogle, ko zaslišimo druge, ki ne morejo razumeti, da je ta samozavestni Slovenec mogel zapisati: "Nacionalizem bo pripravil najstrašnejšo medsebojno uničevalno vojsko, ko bo vodila ljudi, da bodo podivjali drug proti drugemu, kakor da so ljudožerci." Kako je mogoče obsojati narodni čut, hkrati pa reči, da "stvar, ki naj

nam draga bo kakor presvetlo oko, je naša slovenska domovina". A nikar se ne čudimo: še danes, in to celo zelo izobraženi ljudje, ne ločijo vedno patriotizma od bolnega nacionalizma.

Slomšek je danes med nami slavljen, ker je svojo religiozno komponento razvil do vrhunca, a je slave vreden tudi kot mislec, ki mu pa tudi še danes ni dano ustrezno mesto v naši zgodovini. Sicer pa je tako, da ima slavje smisel samo, če lastnosti slavljenca občudujemo, pa tudi, če vrednote, ki jih je živel, sami zaživimo.

In kaj lahko danes pri Slomšku predvsem občudujemo? Njegov krščanski realizem.

On kot kristjan sicer ve, da je človek na svetu zato, "da Boga časti in se naposled zveliča", in vendar posveti vse svoje sile, da bi rojake naučil brati.

On veruje, da "Božje kraljestvo ni od tega sveta", in vendar ne neha opozarjati, da je treba rešiti slovenskega človeka pred begom v tuje (asimilacija) ali begom v vseenost, celo v nič (nihilizem), kar prej ali slej prinaša smrt ali pa vsaj omrtvi.

On ve (kot bi dejal neki francoski mislec), "da je samo globoka vera evropskega človeka pred stoletji bila zmožna zgraditi tako mogočne katedrale, kakršne je" - pa vendar, da je za zgradbo bilo potrebno tudi znanje geometrije, gradbene tehnike.

On je seveda predvsem duhovnik in torej opozarja svoje učence, da je izhodišče vsega svetost, pa vendar nikoli ne pozabi poudarjati študija. "Kakor je res, da znanje samo brez ljubezni napihuje, je pa tudi res, da ljubezen brez znanja zablodi." In nekoč drugič dodaja: "Treba se je samoposvetiti. A zato je treba negovati tudi znanost. Vzemi soncu svetlobo, vzemi duhovniku znanje, pa si bosta enaka." Kar pa seveda ni veljalo samo za duhovščino ...

Kakšen učitelj za ljudstvo, katerega en del misli, da se da priti do narodove blaginje zgolj na osnovi nekih naravnih vrednot, morda celo brez njih, zgolj z iskanjem konsenza, soglasja med različnimi interesi, medtem ko se drugi del tolikokrat umika samo v nadnaravno, v mistiko, poudarja zgolj milost. Kakor da ta ne bi predpostavljala narave.

Skoraj petdeset let naše polpreteklosti je ob vladi totalitarizma pri marsikom Slomškovo podobo izmaličilo, pri nekaterih celo zbrisalo. Kakor beremo v enem od pred kratkim izdanih Slomškovih beril: "Krajšali so ga, ideološko ga vtaknili v preživeto ropotarnico utilitarističnih piscev, izkoristili njegovo nasprotovanje idejam francoske revolucije". Spet nekateri drugi, kakor da nepoučeni o zgodovinski situaciji, v kateri je Slomšek deloval, govorijo o njegovi infantilni pedagogiki, o Slomškovih nekakih primitivnih nedeljskih šolah. Toda nihče ne bo začel zidati hiše pri strehi, bi dejal Slomšek, in šele nato postavil zidove ter končal s fundamentom. Primerjati, kaj so v tistih časih ustvarjali misleci pri Francozih, Nemcih, ne pa vzeti v poštev, da je bil pri nas tedaj – citiram Slomška – "že skoraj v vsaki vasi kdo, ki zna brati" – je znak nevednosti, če že ne intelektualne nepoštenosti. Toliko bolj, ker je že dolgo znano, da je isti Slomšek že pred 140 leti postavljal temelje tudi za prvo visoko šolo v Mariboru.

Ljudi označujemo z etiketami, ki si jih pripravimo že vnaprej. Namesto da bi prisluhnili dobi in človeku. Namesto da bi z že napol pozabljenе resnice odpihali prah, kakor s predolgo pozabljenega dragocenega kamna, pa si ga znova ogledali, ob tem morda celo kaj novega odkrili. Recimo samo: danes vsi kristjani govorijo o ekumenizmu, o zedinjenju z vzhodno Cerkvijo, vemo, da sta danes sveta brata Ciril in Metod poleg svetega Benedikta sozavetnika Evrope – toda ali pomislimo, da je Slomšek gledal v to smer že pred sto leti, ko je ustanavljal svoje bratovščine?

Ali pa: kolikokrat smo prebirali Slomškove nasvete o lepem pisanju? In ali se nismo prav zadnje čase vprašali, ali ni v tistih vrsticah najti morda sploh prvi slovenski zapis, nekak uvod v stilistiko?

Ali pa: potem ko smo zlasti zadnja leta, v času lastne države dostikrat razmišljali o osnovah naše državnosti, smo se upravičeno ustavljali ob velikem Matiji Majarju Ziljskem, ki je leta 1848 prvi izrekel zahtevo po Zedinjeni Sloveniji. Vendar, mar se zadnje čase

zgodovinarji ne ustavljajo ob dejstvu, da je Slomšek - in to leta 1821, torej četrto stoletje pred "pomladjo narodov" – govoril, kako skozi naše dežele tečejo Sava, Drava, Mura, Savinja, ki so daleč narazen, ki pa se nazadnje prijazno snidejo. *"Našim rekam bodimo podobni tudi mi: Slovenec je Kranjec, Slovenec Korošec in Štajerc, bratje smo drug drugemu. Po poti omike se približujmo drug drugemu in srečen bo čas, ko bode v jeziku slovenstva ena hiša, eden rod, eno slovenstvo, en govor!"* To je govoril leta 1821, kakor da postavlja temelj slovenskega narodnega programa. Kot pravijo danes naši zgodovinarji: "potegnil je pozornost iz zgodovinskega prava (ki je upoštevalo le države) na naravno pravo." Če že ne moremo govoriti o Slomškovem zgodnjem političnem čutu – takrat mu je bilo 21 let – o čutu, ki ga je vedno imel in to kot le malokdo med sodobniki, tako slovenskimi kakor tujimi – vsaj ... kakšna vizija!

Vsekakor: že ko je on od časa do časa s kakšnim pastirskim pismom stopil v sredo dogajanja - o čem bi danes govorila njegova sodobna "Svetla resniza v zmeshani svet"?

Kaj bi povedal danes, ko vidimo okoli sebe, kakšno erozijo je doživela zavest naše narodne identitete, ko ne samo že topo pristajamo na asimilacijo v zamejstvu in zdomstvu, ampak hkrati skoraj brezskrbno stopamo v proces globalizacije. Ko vendar opažamo, da celo v matici pri mnogih ne gre več le za pomanjkanje narodnega ponosa, ampak že zgolj – osebnega ponosa.

Kaj bi nam danes povedal glede zvestobe sebi, svojemu? Vrsto lekcij nam je dal. In eno še posebno. Vendar nam ta ne more biti jasna, če se ne vživimo v čase, v katerih jo je izrekel. Smo leta 1845. Avstrija že stoletja vlada Evropi. Dunaj je politično središče, in to ne samo Evrope. Cesar ima oblast, kakršne ni imel do takrat noben vladar. Avstrijski kardinal nima sicer duhovne oblasti, kakršno ima papež, toda brez dvoma ima večji vpliv na dogajanja po Evropi kakor rimski škof. Pa zve Slomšek, in sicer od kardinala Schwarzenberga, "da se mu na Dunaju (vladni krogi) slovenstvo očita." – "Pa mene to očitane kar ne moti," piše Slomšek. "Mislim, naj vsakdo dela po svoji okolščinah, ali to že svetu ugaja ali ne. Qui autem judicat me, Dominus est. (Tisti, ki me sodi, je Gospod). Slovenska mati me je rodila, Slovenka me je dojila, naj me Slovenščina tudi svojega sina ima."

In ne: kaj bodo rekli! Kaj si bodo na dvoru mislili o meni! Qui autem judicat me .... Seveda danes, ko je beseda avtoriteta kvečjemu predmet posmeha, ko se vsakdo upira vsakomur, ko mislimo, da brez nekega upora sploh ne moremo dokazati svoje intelektualne moči, se je težko živeti, kaj je v tistih časih pomenilo zavzeti tako stališče. In seveda potem – tako delovati.

Relativizem glede nacionalne identitete je pravzaprav razumljiv, saj se poraja vzporedno z materializmom, pri nas pa seveda tudi zaradi posledic mentalitete nekega utopičnega univerzalizma, ki je narod gnetla skoraj 50 let. Toda mar ne najdemo nejasnih pojmov glede zvestobe svojemu rodu kdaj tudi med ljudmi, ki so se rdeči ideologiji upirali? Celó med kristjani. Kakor da ne bi poznali Kristusovih besed, kakor da ne bi vedeli, da je on res prišel odrešit "Jude in pogane", da je res naročil učencem, naj grede "učit vse narode", da pa je sprva naročil, naj ne stopajo v samarijska mesta, "marveč k izgubljenim ovčam hiše Izraelove." Ne pomislimo, da se ta Kristus, ki bi se upravičeno mogel zjokati nad zmotami Aten ali nad moralnim propadanjem Rima, zjoče nad - svojim Jeruzalemom. Pa čeprav ve, da mu to mesto pripravlja smrt. Ostaja Jud, čeprav vidi celo, pomislimo na srečanje s poganom, da tolike vere ni našel niti v Izraelu, in ki (res da za preizkušnjo pogankine vere) pove, "da je poklican samo k izgubljenim sinovom Izraela". In vendar je prav On dal osnovo zdravemu univerzalizmu, tistemu, ki ne eliminira posamičnosti, ampak jih združuje, ki ne govori o zlitju, ampak o ohranjanju posamičnosti. Tudi narodnih.

Morda se na tem mestu kaže ustaviti ob dvojem. Prvič, da so danes časi res drugačni in da bi Slomšek danes gotovo marsikaj drugače povedal, uporabljal tudi drugačne metode in da je marsikaj obrobnega preživeto: vendar pa je še bolj res, da je v njem najti odgovore na vsa

bistvena vprašanja tudi sodobnega Slovenca. Ali ne bi torej kazalo bolj poudarjati tega slednjega, kakor pa kdaj z neko bolestno kritičnostjo omenjati drugo?

In drugič: danes res ni več boja proti nemškutarstvu; toda ali ob našem že pravcatem nespoštovanju lastnega jezika in oboževanju tujega ne ustvarjamo tople grede za podoben proces?

Ko so ob vstopu v novo tisočetje in prej ali slej tudi v drugačne geografske in celo socialne strukture toliki med nami brez jasnih stališč – vprašajmo se samo, kdaj smo zadnjič slišali govoriti o osebnem ponosu, o časti – kako se počutimo? Ko opazujemo že samo zadnjih 80 let in vidimo, kako so se celi predeli slovenskega ozemlja potujčili, ali je res znak črnoglednosti, če se neki slovenski mislec sprašuje, "ali se nam ni kljub lastni državi bati potujčevanja, 'karantanizacije' pa tudi Slovenije"?

Ne zatiskajmo si oči. Naš narod je v svoji zgodovini res trpel kakor malokateri drugi. Kaj vse je doživel, na srečo tudi preživel, vendar ... nikar si ne dopovedujmo, da "vsega kriv je tuj meč." Da, premnogega je bil kriv, a ne vsega ...

Kakšna preprosta, a velika modrost je v Slomškovi basni o drevesih, ki so prestrašena zajokala ob pogledu na svetleče se sekire, pa dobila opomin starega hrasta: "Ne bojte se. Dokler nobeno od nas ne da tem sekiram toporišča, nam ne morejo škodovati, najsi bodo še tako nabrušene". Noben sovražnik, dodaja Slomšek, "nam ne more škodovati, ako mu mi sami ne damo priložnosti". Če mi sami ne sodelujemo z zlom. Tista njegova nekoč drugič izražena misel: "Marsikatera bukev k svojemu koncu toporišče da," bi tudi našo zgodovino – tudi to polpreteklo – mogla marsikdaj drugače osvetliti, kakor smo navajeni.

Med seboj tolikokrat opazujemo, in to dostikrat prav v imenu kulture, preziranje narave. Preziranje ne samo moralnih, ampak tudi naravnih zakonov. Če je včeraj kak Marx govoril o tem, da je dosedanja filozofija svet razlagala, zdaj pa gre za to, da ga spremenimo, potem smo danes priče ljudi, ki ne govorijo več o spoznavanju narave ampak o dominiranju, in torej se temu, čemur smo nekoč pravili "zakoni narave", posmehuje ne samo množica s ceste, ampak kdaj tudi vrhovi najvišjih učnih ustanov. Zdi se, da je vseeno, kaj misliš, pa tudi, kaj delaš, predvsem pa, kaj opustiš. Pri pojavih v naravi se sicer ne da zanikati, da imajo vzroki učinke, toda v duhovnem svetu ... Ni nujno, pravijo, da bi razlogi imeli posledice, da bi sploh kaj imelo posledice. In ker je vrh vsega baje pa še po več resnic ali pa sploh ni nobene resnice ...

"Če boš pometel slavo svojih junakov/prednikov/ boš pripravil mlajšim pogin." – "Če se kamen z viška zatoči, ne jenja, dokler v globini ne obleži ... " (nekakšna konkretizirana varianta Akvinskega "Parvus error in principio ..." – Majhna zmota v začetku ...) In tudi tisti: "Hočeš druge vneti, moraš sam goreti", pove samo to, da "Če boš ti sam vnet, bodo drugi ob tebi zagoreli."

Če ... Učinki bodo sledili. Skoraj vsi Slomškovi nauki so zgrajeni na recipročnosti. – Danes pa je med nami zavladal nekakšen bi dejali "a-konsekventizem", in ta "ne-posledičnost" skoraj dominira nad našimi ravnanji, izpodjeda korenine.

Pa slišimo: "Dobro, pa recimo, da imajo besede, naša dejanja res posledice, celo hude posledice - in kaj potem! Kaj me briga, kaj bo za menoj! Za menoj - potop!" Važno je, da uživamo! Sedaj!

Kakor da dandanes čas ne bi tekel vse hitreje, kakor da ne bi bili skoraj vsak dan priče novim, res čudovitim odkritjem ... toda ali tudi ne novim nevarnostim? Ali smo res tako prepričani, da ne more priti do potopa še pred našo smrtjo? In torej tisti "apres nous" ni tako nujno pomirjujoč.

Kakor bi nam danes Prešeren poleg ljubezenskih pesmi najbrž ponovno zapel tudi svojo *Elegijo kranjskim rojakom*, tako bi pa Slomšek najbrž ponovno in ponovno govoril, da ni naključje, če je od nekdanj razumnost prva med krepostmi, "krmar kreposti". Zdrava pamet.

Razen če nočemo videti, kaj se po svetu dogaja, se ne moremo zazibati v brezskrbnost. Toda tudi črnoglednost ni na mestu, bi dejal Slomšek. Kakor pravi eden njegovih

življenjepiscev, "ob vsem trpljenju, ki ga je doživljal, diha iz njegovih pisem in dejanj neka ljubka veselost. Tu ni strahopetnega omahovanja in črnogledega obupavanja." In Slomšek sam piše prijatelju: "Vse, kar je trpko na svetu, ima svoj dan vstajenja." In v času najhujšega trpljenja je znal reči: "Post tenebras spero lucem." (Po temi, upam, da bo zasijala luč.)

Po skoraj polstoletni zamlčanosti ni čudno, če se mnogi ne zavedajo Slomškove veličine: ne samo tega, da je bil "oče slovenske šole", da je bil po mnenju drugega zgodovinarja "pionir slovenskega šolstva", da je bil "človek, ki je preko Mohorjeve družbe naučil slovenski narod brati". Mnogi ne vedo niti tega, da je Slomšek po mnenju še kakega drugega literarnega zgodovinarja – in to svetovnonazorsko Slomšku nasprotnega (mislim Frana Kidriča) – človek, ki "zavzema kot duhovnik in škof prvo mesto v slovenski zgodovini po Cirilu in Metodu", in da Slomšek "ni bil samo reformator slovenske šole, marveč pravi ljudski pedagog." Vsekakor: prej ali slej bodo otroci mogli brati v berilih tudi mnenje kakega Slodnjaka, za katerega je Slomšek "poleg Prešerna najlepša osebnost, ki jo je v prvi polovici XIX. stoletja rodila slovenska zemlja", pa tudi Župančiča, ki je razmišljal, kako Slovenci še nimamo velikega modrijana, zraslega iz naše zemlje, ki bi blagoslovil naše stvari in jih tako pridružil vseobčnosti, ki pa je dodal, da je v vsej naši zgodovini "morda še največ blagoslova padlo iz Slomškovih rok".

Kaj vse nam ima Slomšek povedati. Vendar bolj kot brati o njem, bi morali brati **njega** samega. In ali ni prav danes tu kraj in čas, da vprašamo: v zadnjih letih je res izšlo kar nekaj knjig o Slomšku, tudi izborov iz njegovih del, toda ali ni čas, da bi se državna oblast s sodelovanjem cerkvene naposled odločila za izdajo njegovih ne le **izbranih**, ampak **zbranih** del? Gre vendar za vrzel v zgodovini naše narodne kulture. Saj je celo zgodovinarjem zakrito še marsikaj iz Slomškovega delovanja. Koliko je še gradiva, koliko že samo še neprevedenih latinskih in nemških pisem, poslanih prijateljem ali tujim dostojanstvenikom. Skratka: da bo naposled Slomšku dano mesto, ki mu v zgodovini slovenske kulture pripada.

"Človeška družba v naši dobi je bolna, je kakor slabokrvna, zaradi verske brezbržnosti. Vse njeno prizadevanje je kakor zidanje na pesek ..."

Je to pisal Slomšek pred sto petdesetimi leti ali piše danes?

In ko niti ne gre samo za v e r s k o brezbržnost ...

Ne bomo uganjali katastrofizma. V Slomškovem imenu še posebej ne. Vendar ali smemo lahkoživo obračati pogled od realnosti? Danes, ko že niti ne vpijemo več po "kruhu in igrah", ampak hočemo samo še igre in igre, samo še zabave.

Medtem pa - izumiramo. Seveda bo iskati prvi vzrok za to izumiranje v užitka željnosti, v nepripravljenosti za žrtvovanje. Ali se ne skriva za tem tudi strah pred življenjem, ki prihaja iz povsem istega vira kakor številni samomori, "svojomorstvo", kakor pravi Slomšek, iz nevidenja smisla življenju in strahu pred odgovornostjo? Sad nihilizma, ki je prej ali slej moral roditi svoje.

Naša družba je bolna. Vendar pa tudi ta bolezen, bi lahko dejali, "ni bolezen za smrt". Sicer pa - bolezen sama ni vedno nekaj tragičnega. Bolečine so lahko tudi samo pravočasni alarm, da se zavemo nevarnosti. Tragično bi bilo, če se boleznini ne bi zavedeli, ali pa, če bi se je zavedeli, pa bili že tako apatični, da ne bi ozdraveti niti hoteli.

Strah pred življenjem. Bolezen. Toda če kdo, imamo ravno mi pravega zdravnika, velikega psihiatra. Prašnikarjeve besede novomašniku Antonu so nenadoma vse več kot pa samo v zanosu slavnostnega govora izrečene želje: "Postavljen si na svečnik, da boš s svojim vedenjem in naukom svetil vsemu svetu, da boš učenik vernim, tolažnik žalostnim, **zdravnik na duši bolnim.**" Na duši bolnim ...

Če bi hoteli parafrazirati znano misel, po kateri "so hudi časi, v katerih so grške drame spet aktualne", bi lahko dejali, da so hudi časi, kadar je Slomšek aktualen. In danes je. Žal, a je.

Hudi časi. So pa tudi - lepi časi! Ob našem "slovenskem Ciceronu", kakor so pravili Slomšku zaradi njegovih mojstrskih govorov, bi se kazalo za hip ustaviti tudi še ob starem rimskem Ciceronu, ki je dejal: "Ni druge stvari, pri kateri bi se človeška krepost bolj približala božanstvu, kakor je takrat, ko človek ustanavlja novo državo, nova mesta ali ko stara mesta vlada".

Kak izziv pogumnim in modrim Slovencem na pragu novega tisočletja. Ob vseh nevarnostih, ki jih časi prinašajo – kak izziv zlasti mladim, da bi si tudi oni vrezali v meso svojega srca Slomškovo mladostno geslo: "Shivet' ino vmret sa Slovenftvo".

O Slomšku je bilo ob toliko oznakah rečeno tudi, da je "utelešenje najbolj plemenitih slovenskih vrednot", da je "predstavnik eksistenčnih pravic majhnih narodov", pa tudi, da je "slovenstva žive vode večni vir."

To slednje ni samo leporečje, umetelno skovana glasovna figura, aliteracija. Kdor jemlje Slomška v roke in se z njim pogovarja, ne samo, da to resnico zasluši - jo ve.

Kaj več bi nam Slomšek mogel dati?

(Govor na Slomu, na Slomškovo nedeljo, 24. 9. 2000, ob 200. obletnici rojstva blaženega Antona Martina Slomška)

1. ZAHVALA ZA ŽIVLJENJE IN VERO

ob 14 h molitev v cerkvi na Ponikvi

ob 14,30h romanje k Slomškovi rojstni hiši

2. OB 200 LETNICI SLOMŠKOVEGA ROJSTVA

ob 15h kulturni program pred Slomškovo rojstno hišo

Sodelujejo: Rogisti iz Nove Cerkve, pevski zbor škofijske gimnazije A. M.

Slomšek iz Maribora, gledališki igralec Gregor Čušin, kulturno društvo A. M.

Slomšek s Ponikve.

Slavnostni govornik: pisatelj **Zorko Simčič**.

3. SLOVESNO SOMAŠEVANJE

Somaševanje slovenskih škofov in duhovnikov vodi mariborski škof dr. Franc Kramberger,

Pri sv. maši sodelujejo: združeni župnijski pevski zbori dekanije Šmarje pri Jelšah, župnije Maribor-Košaki, Velenje-Bl. A.M. Slomšek, Ponikva, bogoslovci, gojenci Slomškovega dijaškega semenišča, lazaristi, šolske sestre, Mohorjeva družba, Slomškova založba, Slomškova knjigarna

VSTOP:

Oče večni visokosti,
k tebi zdaj se bližamo,
svoje grehe in slabosti
srčno obžalujemo.
Grešnikov se nas usmili,
spreobrni nam srce,
da bi zvesto te ljubili,
žalovali za dolge.

Čast Očetu na višavi,
in na zemlji mir ljudem!
Naj se zлива po širjavi
milost božja vsem stvarjem.
Tebi, Jagnje, sin Očeta,
ki odjemlješ greh sveta,
poje vsaka duša vneta
slavo večno iz srca.

Tvoja milost je prižgala
prave vere svetlo luč,
pot v nebesa pokazala
rajskih vrat nam dala ključ.
Torej se resnic držimo,
ki jih Jezus nas uči:
če zvesto po njih živimo,
sveti raj nam podeli.

Slava: zbor

Po prvem berilu psalm: šolske sestre

Po drugem berilu Aleluja: zbor

Evangelij

Homilija: mariborski pomožni škof dr. Anton Stres.

Veriozповed

Prošnje za vse potrebe: ustanove, ki nosijo Slomškovo ime

DAROVANJE

Darujemo Gospod,
vse svoje ti radosti,
ker sam največja naša si radost.
Darujemo Gospod,
vse svoje ti bridkosti,
saj sam trpel največjo si bridkost!

Darujemo, Gospod,
ti drage sestre, brate,
vse njih molitve, delo in skrbi.
Da verovali vsi,

zaupali bi vate,
ljubili s čistim srcem te vse dni!

V občestvu združeni
ti pojemo veselo
nebeško pesem: "Svet, svet, svet Gospod!"
O daj, da bo srce
za tebe nam gorelo
in tebe naj slavi človeški rod!

Svet: zbor
Jagnje božje: zbor

OBHAJILO

V nebesih sem doma,
to oznanjujeta,
mi zemlja in nebo
in vsaka stvar lepo.

V nebesih sem doma,
kjer družba angelska
se večno veseli,
si mene tja želi.

V nebesih sem doma,
tam Jezus krono da,
tam je moj pravi dom,
tam večno srečen bom.

Hvali svet Odrešenika,
in pastirja zvestega.
Hvali duša učenika,
hvali svoj'ga Ženina.
Zdaj povzdigni...

Jezus nas je močno ljubil,
je za nas življenje dal:
da bi se nihče ne izgubil,
se za nas je daroval.
Zdaj povzdigni...

Prej ko se od tod je ločil,
je zapustil nam v spomin;
svoje je Telo izročil
v hrano nam sam božji Sin.
Zdaj povzdigni...

To nam je nebeška mana,
kruh življenja večnega;
to je prava dušna hrana
in zaklad zveličarja.
Zdaj povzdigni...

Mogočno se dvigni nam spev iz srca,
v pozdrav Rešeniku, Vladarju sveta!
Kristus kraljui,
Kristus zmaguj!
V hostiji sveti nam gospoduj!

Darujemo vdano ti svoje srce,
dejanja, besede, vse misli, želje.
Kristus kraljui,

Poživi nam vero v presveto skrivnost,
večerje nebeške, vseh svetih radost.
Kristus kraljui,

Prošnje po obhajilu

Hvala Večnemu Bogu,
vse stvari ga zdaj molite!
stvarniku, dobrotniku,
večno slavo zadonite!
Zbori angelski pojo,
hvali zemlja in nebo.

Sveti, sveti , sveti Bog,
vse je polno tvoje slave
tebe moli zemlje krog,
molijo nebes višave.
Vsi svetniki te časte,
vsi pravični te slave.

Sklepni blagoslov

Marija skoz' življenje voditi srečno znaš
ti pelji skoz' trpljenje življenja čolnič naš.
To krmi ga v valovih,
ti brani ga v vetrovih:
Marija, hiti na pomoč!

Siroto zapuščeno tu revščina teži,
tam dušo zadolženo pekoča vest mori.
Bolnik tu omedljuje,

glej, k tebi vse zdihuje:
Marija, hiti na pomoč!

Poslušaj naše klice, izprosi nam modrost,
da iščemo pravice, skrbimo za svetost.
Da bi Boga ljubili
in tebe prav častili:
Marija, hiti na pomoč!

PO SV. MAŠI

Glejte že sonce zahaja,
skoraj za goro bo šlo;
hladen počitek nam daja,
pojd' mo veselo domov.
Čujte zvoniti, počivat zvoniti;
čujte, zvoniti, počivat zvoniti.
Zvoni, le zvoni nocoj, sladko počivat zapoj.

Čujte po drevju šumeti;
glejte kak' vetrič pihlja,
urno se začne mračiti,
hitro, da bomo doma.
Čujte zvoniti...

Vsi bomo enkrat zaspali,
v miru počivali vsi,
delo za vselej končali,
v hišo Očetovo šli.
Čujte zvoniti...

Preljubo veselje, o kje si doma?

Pověj, kje stanuješ, moj ljubček srca?
Po hribih, dolinah za tebo hitím,
te videti hočem, objeti želim.

Te iščem za mizo, kjer dobro jedó,
na plesu pri godcih, kjer sladko pojó;
al' prav'ga veselja na rajanju ni,
pijancem, plesavcem veselje beži.

Te iščem po polju, kjer rož'ce cvetó,
po logu zelenem, kjer ptičke pojó;
pa ptičke vesele in rožice vse
le 'majo veselje za mlado srcé.

En hribček bom kupil

bom trte sadi;
prijat'lje povabil,
še sam ga bom pil.

Tam gori za hramom
en trsek stoji;
je z grozdjem obložen,
da komaj drži.

Že čriček prepeva,
ne more več spat';
v trgatev veleva,
spet pojdemo brat.

Na svetu lepše rož'ce ni,

kakor je vinska trta;
pozimi spi, polet' cveti,
v jesen sode nataka.

Te druge rož'ce tud' cvetó
nobena ni tak žlahtna;
en čas cveto, se posušó
in minejo brez sadja.

Po hribcih je nasajena,
od sončeca obs'jana,
od kmetiča obrézana,
od Jezusa dar'vana.

SLOMŠKOVE MISLI

Dveh stvari ne odlagaj na jutri: poboljšanja in dobrega dejanja

Žal ti naj bo le za tri reči tvojih preteklih dni. Za hudo storjeno, za dobro zamujeno in za izgubljeni čas.

Učimo se v vsaki reči Božjo voljo spoznavati.

Dajmo Bogu kar je Božjega in Bog nam bo dal, kar potrebujemo za dušo in telo.

Veliko znati pa malopridno ravnat žali Boga in škodi ljudem.

Žal, da se je v naših šolah vse preveč le na razvijanju uma merilo, premalo pa na blaženje srca.

Pouk in vzgoja morata složno napredovat.

Znanstvena omika brez pobožnosti je za vsako ljudstvo samo olišpan grob njegovega blagostanja.

Dobro poučeni in lepo vzgojeni otroci so nadepolno cvetje boljših časov.

Slaba vzgoja je strašna jama, ki si jo sami kopljemo.